

Munkahelyteremtés lehetőségei Mezőberényben.

Egy közösség, a legkisebb községtől a megyén és régión keresztül egészen az országig, prosperitását több meghatározó tényező /ilyen pl. a földrajzi fekvés, az ásványi kincsekben való gazdagság, a lélekszám, a lakosság összetétele, az infrastrukturális ellátottság stb./ mellett döntően befolyásolja a foglalkoztatás helyzete. Egy település akkor tud életképes lenni, akkor tud igazán fejlődni, ha az ott élő emberek dolgoznak, munkahelyük van, s az ott élők nem segélyből, hanem munkabérből élnek. A munkahelyek száma nagyban befolyásolja egy település költségvetését is. Hiszen, ha több munkahely van egy településen, akkor kisebb kiadással /elsősorban szociális jellegű kiadással/ és nagyobb bevétellel lehet számolni. Ezek a bevételek elsősorban helyi adó bevételként és az SZJA visszaosztott részeként jelentkeznek. Ott ahol több munkahely van, nő a helyi vásárlóerő is, s ennek következtében a helyi vállalkozások bevétele is nő, tovább tudnak növekedni. Ez ugyancsak növeli az önkormányzat bevételeit is. Egyértelmű, hogy a munkahelyek számának növekedése mintegy öngeneráló hatással van a település prosperálására, fejlődésére. S ezek csak a gazdasági hatásai a foglalkoztatás bővülésének. Mindenképpen meg kell említeni a szociológiai /aki dolgozik kevésbé válik kiszolgáltatottá, nő az önbecsülése, kisebb hajlama lesz a depresszióra, erősödik benne a közösségi szellem stb./ és bűnmegelőzési /a munkahellyel rendelkezők jobban tisztelik a tulajdont, kevésbé „szorulnak rá” a vagyon elleni bűncselekmény elkövetésére/ hozadékát is a foglalkoztatás bővülésének.

A fentiek tükrében egyértelmű, hogy Mezőberény is akkor tud tovább fejlődni, ha a városban meglévő munkahelyek száma nőni fog. Sokszor elhangzott már és igaz is, hogy a munkahelyek létrehozása nem elsődleges törvényi feladata az önkormányzatnak /ennek ellenére Mezőberényben is, sok településhez hasonlóan, az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató/, de mint felelős városvezetőknek feladatunk, hogy a foglalkoztatás bővülésének a helyi feltételeit, lehetőségeit megteremtsük. Ezzel segítve a helyi vállalkozókat a munkahelyeik számának bővítésében illetve a vidéki /külföldi/ vállalkozásokat Mezőberényben történő letelepedésükben.

Az alábbiakban ezeket a lehetőségeinket, adottságainkat kívánjuk röviden bemutatni. Mielőtt azonban a helyi erősségeinket, gyengeségeinket számba vennénk, elengedhetetlen megemlíteni néhány, a foglalkoztatás alakulására jelentős hatással bíró, tőlünk /Mezőberényi Önkormányzattól/ független tényezőt.

1. Foglalkoztatottsági adatok:

2012 januárjában 1059 fő álláskeresőt tartott nyilván a Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja (továbbiakban: Munkaügyi Központ) Mezőberényben, melyből 266 fő tekinthető tartós (365 napon túli) munkanélkülinek. A januári adatok az idényjellegű munkák hiánya miatt általában kiugróan magas számot mutatnak, ezért a rendelkezésre álló legfrissebb adatokat is célszerű figyelembe venni az elemzés során. Ez év júniusában 830 fő regisztrált álláskeresőt tartott nyilván a Munkaügyi Központ a városban, akik közül 270 fő tekinthető tartós munkanélkülinek.

A 2011 és 2012-es januári adatok tükrében megállapítható, hogy 112 fővel kevesebb volt a nyilvántartott álláskereső idén januárban, mint a tavalyi évben ugyan ekkor, azonban a munkaképes korú népesség száma is csökkent egy év alatt 7162-ről 7118-ra, ami 44 fővel kevesebb, mint 2011-ben volt.

A mezőberényi foglalkoztatottsági adatokat az alábbi táblázat részletesen tartalmazza:

Nyilvántartott álláskeresők száma

Mezőberény

2011. Január – június

2012. január - június

Munkaügyi Központ nyilvántartása szerint¹

	Nyilvántar- tottak száma	Tartós munkanélk üliek száma (365 napon túli)	Álláskeresési		BPJ, RÁT, RSZ S, FHT	Munkakép es korú népesség ²	Relatív v mutat ó ³	Arán y- szám ⁴
			Járadé k-ban részesü l	Segély- ben részesü l				
2011								
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	
Január	1171	365	210	162	382	7162	16,35	1,6
Február	1076	337	203	135	349	7162	15,02	1,49
Márciu s	992	317	183	95	293	7162	13,85	1,43

¹ A táblázatban szereplő adatokat a következő linken keresztül lehet elérni:

http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2011

http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2012

² Munkaképes korú népesség: 16-62 éves korú lakosság

³ Relatív mutató: nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

⁴ Arányszám: a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

Április	941	325	147	54	300	7162	13,14	1,44
Május	899	326	122	51	294	7162	12,55	1,44
Június	908	326	122	65	288	7162	12,68	1,53
2012								
Január	1059	266	125	8	340	7118	14.88	1,53
Február	1027	264	108	9	358	7118	14.43	1,48
Március	957	260	89	10	343	7118	13.44	1,51
Április	922	263	70	10	339	7118	12.95	1,55
Május	843	260	65	10	297	7118	11.84	1,47
Június	830	270	54	11	286	7118	11.66	1.48

Nyilvántartott álláskeresők: a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) nyilvántartásában lévő álláskereső, az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, öregségi nyugdíjra nem jogosult, az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és elhelyezkedése érdekében az állami szervvel együttműködik, és akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

Zárónapi (stock jellegű) adatok: zárónapra, a tárgyhónap 20-ára vonatkozó időponti adatok.

Relatív mutatók:

Az országon belüli különböző szintű területi egységek munkaerő-piaci helyzetének összehasonlítására szolgálnak.

a) a nyilvántartott álláskeresők száma a KSH Nemzetgazdasági Munkaerőmérlegében publikált (a tárgyévot megelőző év március 1-jére vonatkozó) gazdaságilag aktív népesség adat százalékában

b) a nyilvántartott álláskeresők száma a munkavállalási korú népesség százalékában. Ennek a mutatónak a nevezője is a KSH-tól származik (eredeti forrása a Népesség nyilvántartás) településenként is meg lehet határozni, ellentétben az a) mutatóval.

Az aktív korúak ellátása az Szt. 33. §-ban meghatározott feltételek alapján kerül megállapításra.

Két fő típusa van:

1) Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) – (2010. december 31-ig rendelkezésre állási támogatás (RÁT), majd 2011. január 1-2011. augusztus 31.-ig Bérpótló juttatás (BPJ))

A 2010. december 31. napján jogosultsággal rendelkezőkre 2011. január 1. napjától a BPJ-s feltételek vonatkoznak, az ellátásra való jogosultságot 2011. április 30. napjáig kellett felülvizsgálni. A megállapított Bpj-t szeptember 1-től át kellett minősíteni FHT-ra. Az FHT a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének (jelenleg 28.500 forint) 80%-a, mely 22.800 Ft, aminek négyötödét az állam, ötödét önrészként az önkormányzatok állják Ahhoz, hogy valakinek az FHT-jogosultsága 2012-re meglegyen, 2011-ben legalább 30 nap munkaviszonyt kell igazolnia.

2) Rendszeres Szociális Segély (RSZS)⁵

Rendszeres szociális segélyre jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

a, egészségkárosodott személynek minősül, vagy

b, a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy

c, 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. Szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben (Gyvt. 41. § (3) bek.). illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy

d, a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátása jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételének megfelel:

- 30 % mértékű egészségkárosodottak
- orvosi alkalmassági vizsgálat során legalább 3 alkalommal nem felelt meg
- mentális, addiktológiai problémák miatt szakvéleménnyel rendelkezők
- családi körülményei alapján

A RSZS összege fő szabályként a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének (jelenleg 28.500 Ft) 90 %-a, mely 25.650 Ft. Egyedülálló esetben, ha nincs más jövedelme, míg a családi jövedelemszámítás esetén a család bevétele és a fogyasztási egységre jutó

⁵ Részletesebben lásd: <http://kezenfogva.hu/Adatbazis/ellatasok/23.html>

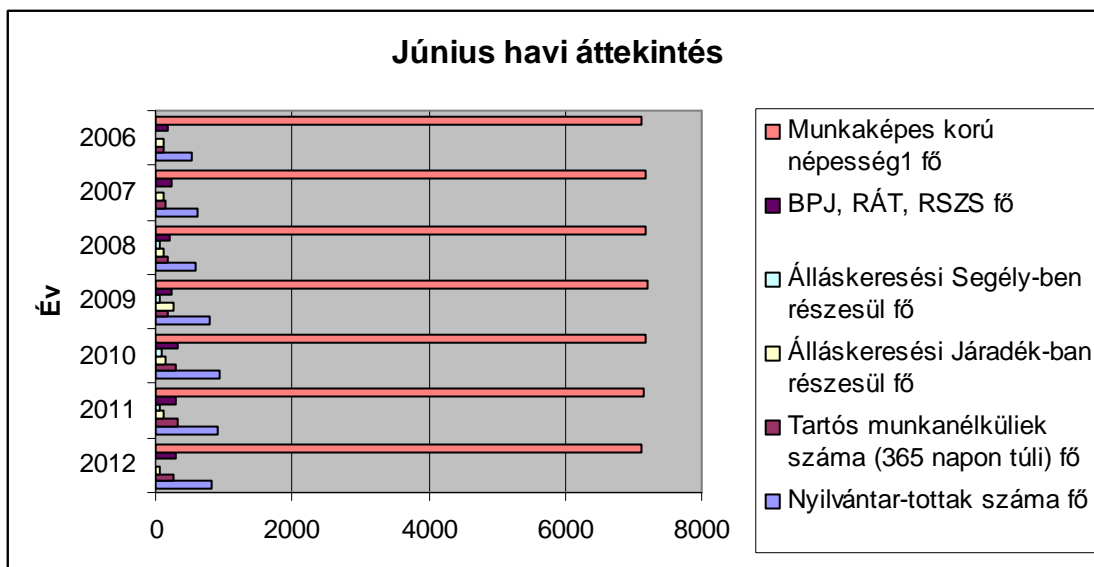
jövedelem közötti különbség összege, aminek 90%-át az állam, 10%-át önrészként az önkormányzatok állják.

A mélyebb összehasonlítás érdekében a 2006 – 2012. június havi adatokat vetettük össze a foglalkoztatási helyzet alakulásának szemléltetésére. (Azért a június hónapot, mert a tavalyi évben is ez képezte az összehasonlítás alapját).

Június havi áttekintés								
	Nyilvántar- tottak száma	Tartós munkanélküliek száma (365 napon túli)	Álláskeresési		BPJ, RÁT, RSZS, FHT	Munkaképes korú népesség¹	Relatív mutató²	Arány- szám³
			Járadék- ban részesül	Segély- ben részesül				
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	
2012	830	270	54	11	286	7118	11,66	1,48
2011	908	326	122	65	288	7162	12,68	1,53
2010	925	284	154	83	322	7185	12,87	1,58
2009	802	187	260	47	225	7218	11,11	1,36
2008	589	184	111	47	218	7170	8,21	1,31
2007	606	146	112	30	242	7181	8,44	1,4
2006	522	115	111	43	177	7133	7,32	1,34

Ezek alapján látható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 308 fővel, a tartósan munkanélküliek száma pedig 155 fővel nőtt városunkban 2006-hoz képest. A munkaképes korú népesség létszáma 15 fővel csökkent.

Megállapítható tehát, hogy a 2008-as gazdasági világválság Mezőberényben is mély nyomot hagyott. A mutatók a tavalyihoz képest jobbak, melyből arra is következtethetünk, hogy a közfoglalkoztatottság átalakítása mellett a helyi vállalkozások is hozzájárultak a foglalkoztatottsági mutatók javulásához.

1.2, Helyi vállalkozások és a foglalkoztatottság:

2010. december 31-én Mezőberényben a bejelentett társas vállalkozások száma 303, az egyéni vállalkozásoké 349 – ipar 187, kereskedelem 141, mezőgazdaság 21. 2006. január 1-i adat szerint összesen 848-at tartottak számon.⁶ 2012. szeptember 3-i állapot szerint a társas vállalkozások száma 305, az egyéni vállalkozásoké 404 volt, tehát míg társas vállalkozás kettővel, úgy egyéni vállalkozás ötvenötrel több működik városunkban, mint tavaly.

A 2010-es adatok szerint a helyi vállalkozások 2019 főt foglalkoztattak Mezőberényben.⁷

A foglalkoztatottak létszáma a vállalkozások által elkészített adóbevallás alapján került megállapításra. Mivel azonban idén ez az adat nem áll rendelkezésre (a bevallási kötelezettség megszűnése miatt), így csak feltételezni tudjuk, hogy a vállalkozások növekvő száma egyben több foglalkoztatottat is jelent városunkban.

A falugazdász tájékoztatása szerint Mezőberényben 444 őstermelő tevékenykedik, melynek kb. 50%-a nyugdíjas, kb. 25%-a, 110-120 fő adófizető.

2. Célkitűzés:

Célunk, hogy közvetlenül az **állami és helyi önkormányzati intézményrendszeren**, valamint közvetve a **helyi vállalkozókon** és az általuk kihasználható pályázati

⁶ Forrás: Mezőberény Város gazdasági koncepciója 2010-2014

⁷ Az adatokat a Polgármesteri Hivatal bocsátotta rendelkezésünkre

intézményrendszereken **keresztül a települési foglalkoztatási mutatóink** a választási ciklus végére **javuljanak**, de legalább is ne mutassanak romló tendenciát.

3. Munkahelyteremtés

Ahogy a célkitűzésből is kiolvasható, célunk a helyi munkahelyteremtés és megőrzés lehetőségeinek megteremtése.

Állami szinten a **közmunkaprogram** kínál lehetőséget arra, hogy a munka világából kiszorult állampolgárokat meghatározott időre újra megpróbálja integrálni. A kormányzat határozott elképzelése szerint ez a foglalkoztatás-fajta átmenetet képezne a tartós munkavállalás felé.

Lényege:

A rövid időtartamú közfoglalkoztatás a mindennapi közfeladatok ellátását segíti.

A kérelmet **kötelező és önként vállalt, törvény által előírt közfeladat, illetve közhasznú tevékenység körébe tartozó feladat ellátására** lehet benyújtani. (2011. évi CVI. törvény 1. § (2) bekezdése)

Kik nyújthatnak be kérelmet?

Kérelmet helyi és kisebbségi önkormányzat, valamint ezek jogi személyiséggel rendelkező társulása, költségvetési szerv, egyház, a nemzeti civil alapprogramról szóló törvényben meghatározott civil szervezet, közhasznú szervezet⁸, az állami és önkormányzati tulajdon kezelésével és fenntartásával megbízott, vagy erre a célra az állam, önkormányzat által létrehozott gazdálkodó szervezet, vízi társulat, erdőgazdálkodó⁹, szociális szövetkezet közhasznú tevékenységek körében, vasúti pályahálózat-működtető szervezet a vasúti pálya és környezete tisztántartásával, a kapcsolódó területek növényzetének karbantartásával, vasúti

⁸ Kivéve: a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság, a Felsőoktatási és Tudományos Tanács, a Magyar Rektori Konferencia, valamint a nem költségvetési szervként működő felsőoktatási intézmény.

⁹ Amennyiben a közfoglalkoztatás keretében az erdő külön törvényben meghatározott közjóléti céljainak megvalósítása érdekében végzett feladatok ellátására, a természeti károkat szenvedett erdőterületek rehabilitációjára, erdészeti sétautak, turistautak és tanösvények kijelölésére, karbantartására, határjelek és környezetének karbantartására, tűzpázták készítését és tűzmegeelőzést szolgáló feladatok ellátására, kommunális hulladék gyűjtésére és elszállítására, az erdőterület kommunális szennyeződéstől való tisztítására kerül sor.

üzemi létesítmények fenntartója az üzemi létesítmény állagmegóvásával kapcsolatos feladatai ellátásában nyújthatja be.

A támogatás mértéke, időtartama

A közfoglalkoztatók két féle támogatásra jogosultak:

1. Rövid idejű közfoglalkoztatottság támogatása: **napi 4 órás munkaidőben (a munkaidő munkaidőkeretben is meghatározható), 1-4 hónap időtartamra** foglalkoztathatóak ebben a közfoglalkoztatási formában az alábbi bérezés szerint:

		Közfoglalkoztatási garantált bér			Közfoglalkoztatási garantált bér	
		8 órára	4 órára		8 órára	4 órára
		teljes munkaidő	arányos		teljes munkaidő	arányos
Havibér	Ft/hó	71800	35900		92000	46000
Hetibér	Ft/hét	16 525	8262, 5		21175	10587, 5
Napibér	Ft/nap	3305	1 652, 5		4235	2117, 5

Támogatás a **közfoglalkoztatási bér, a közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér és az ahhoz kapcsolódó járulékok legfeljebb 95 százalékának mértékéig** nyújtható. További támogatás állapítható meg a **közvetlen költségek finanszírozására, amely legfeljebb** a ténylegesen foglalkoztatottak **közfoglalkoztatási bére és ezek járulékaihoz nyújtott támogatási összeg 5%-a lehet.**

2, Hosszabb idejű közfoglalkoztatás támogatása: napi 6-8 órás munkaidőben (a munkaidő munkaidőkeretben is meghatározható), 1-12 hónap időtartamra foglalkoztathatóak ebben a közfoglalkoztatási formában az alábbi bérezés szerint:

		Közfoglalkoztatási garantált bér			Közfoglalkoztatási garantált bér	
		8 órára	6 órára		8 órára	6 órára
		teljes munkaidő	arányos		teljes munkaidő	arányos

Havibér	Ft/hó	71800	53800		92000	69000
Hetibér	Ft/hét	16 525	12394		21175	15881
Napibér	Ft/nap	3305	2479		4235	3176

Támogatás a közfoglalkoztatási bér, a közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér és az ahhoz kapcsolódó járulékok legfeljebb 70-100 százalékának mértékéig nyújtható.

További támogatás állapítható meg a **közvetlen költségek finanszírozására, amely legfeljebb** a ténylegesen foglalkoztatottak **közfoglalkoztatási bére és ezek járulékaihoz nyújtott támogatási összeg 5%-a lehet.**

A helyi munkahelyteremtést, foglalkoztatás bővítést negatívan befolyásoló tényező:

- a világ elhúzódo gazdasági, pénzügyi válsága miatt hazánk gazdasága is stagnál /ebben az évben is és a következő évben is mintegy 1,2 %-os visszaesést prognosztizálnak/. Ez a recesszió nem növeli a befektetők vállalkozó kedvét.
- a magyar vállalkozások többsége tökeszegény, a növekedéshez nem rendelkezik elegendő forrással. Csak az uniós átlagnál jóval magasabb kamattal tudnak hitelhez jutni, ami rontja a versenyképességüket.
- Békés megyét nem érinti egyetlen autópálya sem. Városunktól is a legközelebbi autópálya több, mint 100 km-re halad el. A nehezebb megközelíthetőség miatt a külföldi befektetők többsége elkerüli megyénket.
- viszonylag magas az élömunka költsége /elsősorban a munkabérré rakódó járulékok miatt/, s ezért a vállalkozások többsége nem tud, nem bír létszámot növelni.

A helyi munkahelyteremtést, foglalkoztatás bővítést - várhatóan - pozitívan befolyásoló tényező:

- a Kormány 2013-tól életbelépő munkahelyvédelmi támogatási rendszere, amely jelentősen egyszerűsíti, és ami még ennél is fontosabb, jelentősen csökkenti a KKV szektor adóterheit. Ezen intézkedések keretében több réteg /így a 25 év alattiak, az 55 év fölöttiek, a munkanélküliek és a kisgyermekes anyák/ munkába állását jelentős adó- és járulék kedvezményrel támogatja majd.
- elképzelések, tervek szerint 2016-ra elkészül az M44-es út /Kecskeméttől a román határig/ gyorsforgalmi úttá alakítása. Ezáltal már Mezőberénytől is 20 km-re rá lehet csatlakozni az ország gyorsforgalmi úthálózatára. Így a potenciális befektetők könnyebben meg tudják közelíteni városunkat is.

Az előzőekben írtakból is kiderül, hogy bár az önkormányzatunknak nem kötelezettsége, de elemi érdeke a foglalkoztatás bővítése városunkban. Ezért a Képviselő-testület - korábbiakhoz hasonlóan - igyekszik, a lehetőségeihez képest, a legjobb feltételeket biztosítani a Mezőberényben működő vállalkozásoknak. Igyekszik a legjobb feltételeket biztosítani az új munkahelyek létrejöttéhez. Ennek érdekében készült el a város Befektetőbarát település programja. Ezt a stratégiai tervet a június 25-ei Testületi ülésen a képviselők is megvitatták és tudomásul vették. Ebből a programból megismerhetik a potenciális befektetők a városunk adottságait és a városunkban rejlő lehetőségeket /nem titkolva gyengeségeinket és a befektetésben rejlő veszélyeket sem/. E előterjesztés során nem kívánjuk megismételni az ott leírtakat, de a nyomatékoság kedvéért a SWOT elemzés néhány pontjára szeretnénk ráerősíteni.

Erősségek: - kiváló vasúti megközelíthetőség,

- közúti csomópont,
- kedvező mértékű iparűzési adó,
- jól kiépített infrastruktúra,
- jól kiépített informatikai hálózat,
- geotermikus energiaforrás,
- jó minőségű termőtalaj.

Lehetőségek: - zöld és barna mezős beruházásokra alkalmas területek,

- feldolgozható mezőgazdasági termények,
- sport- és gyógyturizmus lehetősége,
- meglévő, de kihasználatlan állattartó telepek.

A fentiekén kívül még a városunk számos adottsága és az azokban rejlő lehetőség van leírva a befektetési programban. /Van olyan lehetőség is feltüntetve, amely lehetőség ugyan, de az valószínű megreked a lehetőség szintjén. Sajnos a testvérvárosi kapcsolatok gazdasági szintre történő emelése - már csak a nagy távolság miatt is – lehet, hogy vágyálom marad./

A vállalkozások forráshiányán az önkormányzat is tudna segíteni. Több Békés megyei település pénzzel próbál a tőkeszegény, de fejlődni és növekedni kívánó helyi vállalkozáson segíteni. Ennek egyik lehetősége, hogy például kamatmentes kölcsönt nyújt az önkormányzat az új munkahelyet teremtő illetve a munkahelyeit bővítő vállalkozásoknak – az új munkahelyek arányában. Megfontolandó egy ilyen alap létrehozása, ezzel is segítve a helyi vállalkozásokat.

Mindent egybevetve, vannak tartalékaink és vannak ezekben rejlő lehetőségeink, amit ügyesen kiejánlva „aprópénzre”, munkahelyekre lehet váltani. Persze nem könnyű a befektetőket idecsábítani, hiszen óriási verseny van értük a települések között. Ahhoz, hogy

ezt a versenyt mi nyerjük, és a valóban „versenyképes” adottságaink elnyerjék a befektetők tetszését, rengeteget kell dolgozni. Szükség lesz a városvezetés érdekérvényesítő képességére, lobbyszására.

Összegzés:

A fent felsorolt kezdeményezések mindegyike csak úgy valósítható meg, ha egymásba építjük a már meglévő értékeket, vagy együtt lépünk tovább a hatékonyabb kihasználhatóság érdekében. A gyakorlati kivitelezéshez rendelkezésre állnak azok a pályázati konstrukciók, melyek segítségével a fent felsorolt elképzelések konkrét formába önthetők. Távlabbi kilátásokat azonban a jelenlegi helyzetben felelőtlenség lenne felvázolni, hiszen a pályázati rendszerek a 2013-2020-ig tartó uniós pénzügyi, költségvetési ciklusban jelentős változásokon eshetnek át szerkezeti és finanszírozási szempontból is.